

2021_ANUL GOGA - ANUL TINERILOR OȚELIȚI (IXXXVII):

Adevărul? - două culturi: cea a domnilor, internațională, și cea a țăranilor, națională! - mucenici ai altruismului?

două culturi: cea a domnilor, internațională, și cea a țăranilor, națională.

Clasa aceasta de domni, care mereu vorbește în numele poporului, există ea spre binele sau spre paguba înaintării și întăririi clasei țărănești?

nu au nici un interes să se facă mucenici ai altruismului?

lupta împotriva culturii streine a domnilor noștri?

Adevărul!

Neamul nostru era o unitate! au rătăcit în tabăra de unde venea porunca și »slobozenia celor mai mari« foarte puțini au fost acei bărbați cărturari smulși din sânul țăranimii, cari ... purtau în sufletul lor dragostea pentru multimea obidită!

... ei erau expresia conștiință a unui ideal comun, oglindit în inimile tuturor!

pe urmele lui Octavian Goga, gazetarul!

Octavian C. Tăslăuanu

Octavian Goga

șagunism - tribunism

2021 Anul Goga - anul tinerilor oțeliți

Finalizăm reproducerea continuării articolului „Două culturi (Cultura domnilor și cultura țăranilor)”, care a stârnit aprige dezbateri în presa începutului sec. al XX-lea. Articolul a apărut în revista *Luceafărul* din „Sibiiu”, anul VII, 15 febr. 1908, nr. 4: «Deosebirea între tendințele mai noi și cele ale latiniștilor e, că acelea nu loveau așa adânc în interesele poporului; acesta nu era așa de exploatat cum e astăzi de pătura cultă, care e tot mai hrăpăreță și mai doritoare să adune cât mai mult pentru urmașii în domnie. În curs de două veacuri prin urmare și poporul nostru de țărani s'a deferențiat în două clase: cea a domnilor și cea a țăranilor. Avem deci și la noi **două culturi: cea a domnilor, internațională, și cea a țăranilor, națională.** Ni se va răspunde poate că cultura domnilor români dela noi e mai națională ca a acelor din România. E o aparență, care înșală. Vom avea prilej altădată să arătăm în ce consistă naționalitatea acestei culturi a domnilor noștri. **De astădată afirmăm numai că cultura domnilor noștri e străină.** Cei mai mulți indivizi din această pătură s'au adaptat, întru toate, mediului social străin, în care și-au făcut educația. Poporul nostru de țărani, care în privința culturii a făcut progrese disparente, astăzi are deci să supoarte balastul unei domnii naționale.

E un balast fiindcă domnii noștri nu au în vedere interesele clasei țărănești, ci făcându-și educația la școalele alcătuite după preceptele stăpânilor, adoptă toate apucăturile domnilor cu trecut istoric, exploatând țăranimea.

Clasa aceasta de domni, la noi astăzi e așa de puternică, încât niște intelectuali cinstiți și săraci, voind să organizeze țăranimea pentru interesele ei și împotriva tendențelor parazitare ale domnilor lacomi de avere, ar întâmpina cel mai înverșunat reacționarism. Se naște deci întrebarea: **Clasa aceasta de domni, care mereu vorbește în numele poporului, există ea spre binele sau spre paguba înaintării și întăririi clasei țărănești?**

Are poporul nostru nevoie de-o clasă de domni cari se îmbogățesc și se întăresc din sudoarea feței țărănești?

Cu un cuvânt: **diferențierea culturală în forma de astăzi nu e oare în paguba poporului nostru?** Noi afirmăm că o asemenea diferențiere a fost și este păgubitoare țăranimii noastre. Cultura pe care o câștigă feciorii și nepoții de țărani în școli, nu ar trebui să o folosească pentru exploatarea poporului - ci ar trebui să fie sfătuitoarii și îndrumătorii, desinteresați materialicește, ai poporului, ajutând dezvoltarea puterilor spirituale și morale ale întregii țăranimi. Bineînțeles că această dorință a noastră, și desigur și a țăranimii, ne-o vor împlini cam greu domnii noștri. **Putem fi chiar siguri că nu ne-o vor împlini, fiindcă nu au nici un interes să se facă mucenici ai altruismului.** Dar se vor găsi oare măcar în generațiile tinere, de astăzi și în cele viitoare, oameni cari să aibă îndrăzneala să pornească, desinteresați, **lupta împotriva culturei streine a domnilor noștri? Câți ne vor răspunde la această întrebare? Oct. C. Tăslăuanu».**

În sprijinul afirmațiilor din articolul „**Două culturi ...**” a publicat Octavian Goga, - după o perioadă de reținere și chiar deziceri, articolul „**Adevărul**” –**Luceafărul 1908, nr. 11-12** «*Motto: » A gróf Karácsonyi palotában Herczeg Ferencz ez alkalomra írott »A levél« című kacagató blüette-jét mutatták bo. ... Mocsonyi Antal egy félszegen szerelmes tanár szerepében váltott ki sok kacagást a közönség soraiból «*) Ziarele maghiare din Budapesta, 17 Mai. (notă autor: *În palatul contelui Karácsonyi s'a dat farsa lui Herczeg Ferencz scrisă din acest prilej. Antoniu Mocsonyi în rolul grotesc al unui profesor îndrăgostit, a stârnit mult râs în rândurile publicului).*

De luni de zile asistăm la un războiu crâncen în publicistica noastră. O polemică ascuțită a luat proporții neobișnuite. S'au aruncat, în cursul acestei campanii, cuvinte grele, lovituri pătimașe. S'au adus pe teren toate armele din arsenal și s'au întrebuițat, pentru smulgerea biruinței chiar și mijloace cari nu mai țineau seamă de îndatoririle pe cari le cere »**lupta dreaptă**«. Acum războiul e pe sfârșite. Cel puțin așa îți vine a crede, când vezi, părăsindu-și adăpostul prielnic, o seamă de oameni cari s'au bucurat totdeauna de ocrotirea păcii și cari acum au început să facă plimbări pe câmpul de luptă, deplin convinși că nu mai primesc lovituri și pot da, fără nici un pericol, chiotul larg de triumf. E o plăcere destul de vulgară aceasta și cei cari o simt pot avea doar mângâierea că sunt mulți. Vom fi iertați, dacă nu ne vom înșirui'n rândurile lor și acum, după potolirea patimilor, vom încerca să spunem un cuvânt sincer într'o chestie de mare importanță pentru viața neamului nostru. E vorba de articolul dlui Tăslăuanu »**Două culturi**« care a stârnit discuția aprinsă și fulgerele de mânie ale dlui Aurel C. Popovici. Dacă trecem cu vederea unele judecăți pripite și acceptăm lămuririle ulterioare în cari se desfășură clar intențiile autorului, fondul acestui articol se reduce la afirmarea, că în sânul cărturării noastre se ivesc zi de zi, tot mai multe, îndemnurile unui egoism îngust, cari pot compromite legătura de solidaritate firească între cele **două categorii sociale ale neamului nostru cari sunt: țăranimea și cărturarii.** Să stăruim puțin asupra acestei chestiuni.

Din zile de demult până deunăzi poporul nostru în această țară a trăit prin o singură pătură socială, **prin țărănime**. Aceleași suferinți, aceleași credințe sbuciumau pe bieții plugari legați de glie pe tot cuprinsul acestui pământ. Uniți prin îndemnul aceluiaș traiu, acelorași datini, iobagii de »**legea românească**« aveau o singură matcă pentru gândurile și nădejile lor, și la Murăș și pe Târnave și pe malul Crișurilor, în căsuțele albe sub acoperișul de paie, trăia un singur suflet fărâmat în mii de particule. Ca fața unui lac din »**munții noștri**« așa erà sufletul acestui popor. Soarele îi lumină deopotrivă suprafața undelor și trezea aceleaș răsfrângeri de raze, iar viforul îi tulbura la fel adâncurile și o picătură din acest întins de apă îi lămurea taina lui. **Neamul nostru erà o unitate**. Ca pe un popor de țărani, ne-a ajuns anul de sguđuire: patruzeci și opt. **În vremea îndelungată a domniei feudale ni s'au prăpădit aristocrații** cari și-au sacrificat pe rând toate atribuțiile lor etnice și au fost înghițiți de clasa dominantă străină. Loviți de sus fără nici un sprijin, povățuiți de scriptura evangheliei și îndrumați arare de cărja arhierescă, - acești oameni năcăjiți au petrecut veacuri întregi. Cei ridicați din rândurile lor prin vre-o întâmplare a sorții, au rătăcit în tabăra de unde venea porunca și »**slobozenia celor mai mari**«. Numai puțini, **foarte puțini au fost acei bărbați cărturari smulși din sânul țărănimii, cari în acest timp purtau în sufletul lor dragostea pentru mulțimea obidită**. Călăuziți de avântul generos al vremii, cu inima sbuciumată de sentimentul unei repulziuni împotriva nedreptății de care și ei înșiși pătimeau, acești cărturari erau în mod firesc destinați pentru rolul de conducători ai sorții celor mulți. **Din frământarea unor patimi de veacuri**, cari au dospit amărăciunea țaranilor noștri, cei câțiva oameni cu carte au înțeles drumul ce trebuia urmat. În focul luptei care se deslănțuia, **ei erau expresia conștientă a unui ideal comun, oglindit în inimile tuturor**. Pășirea lor aveà atribuțiile celui mai desăvârșit altruism înfrățit pe deplin cu aspirațiile mulțimii. **Aveau deci o legătură de intimitate sufletească cu mulțimea, aveau cinstea și încrederea țaranilor**. Asupra lor se concentrau toate privirile, gestul lor domina masele de lănceri, povața lor era cuvânt de ordine. Ei erau concretizarea tuturor nădejdelor înfiripate în întunec cari izbucneau în deslănțuirii pătimașe. **În dânșii vedeau țaranii pe omul iscusit în povețe, merit să-i răsbune și să le croiasă o soarte mai bună**».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2021-anul-goga-anul-tinerilor-oteliti-xxxviii-adevarul-doua-culturi-cea-a-domnilor-internationala-si-cea-a-taranilor-nationala-mucenici-ai-altruismului-160335.html>

În: *Tribuna*, 20 septembrie 2021